

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 10.3.2011
KOM(2011) 111 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**om gennemførelsen af instrumentet for samarbejde om sikkerhed på det nukleare
område**

Første rapport – årlige handlingsprogrammer 2007, 2008 og 2009

SEK(2011) 284 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**om gennemførelsen af instrumentet for samarbejde om sikkerhed på det nukleare
område**

Første rapport – årlige handlingsprogrammer 2007, 2008 og 2009

FORORD

Rapporten er forelagt Europa-Parlamentet og Rådet og fremsendt til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget i overensstemmelse med de krav til rapportering, der er fastsat i artikel 18 i Rådets forordning (Euratom) Nr. 300/2007 af 19. februar 2007 om oprettelse af et instrument for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område,¹ i det følgende benævnt INSC-forordningen.

---

¹ Artikel 18 i INSC-forordningen fastsætter, at "Kommissionen undersøger, hvilke fremskridt der er gjort med gennemførelsen af de i henhold til denne forordning truffene foranstaltninger, og forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en årsrapport om gennemførelsen af bistanden. Rapporten fremsendes også til Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Rapporten skal indeholde oplysninger for det foregående år om de finansierede foranstaltninger, overvågnings- og evalueringsresultaterne og gennemførelsen af budgetforpligtelser og -betalinger efter land, region og samarbejdssektor."

SAMMENFATNING

INSC-programmet fortsatte det samarbejde om sikkerheden på det nukleare område, der med TACIS-programmet blev indledt med det tidligere Sovjetunionen, men den geografisk dækning er udvidet, så programmet er verdensomspændende. De største udviklinger i samarbejdet om sikkerheden på det nukleare område og bistand i henhold til INSC var i perioden 2007-2009 som følger:

I **Ukraine** blev der ydet målrettet støtte til reguleringsmyndigheden og operatøren. Et stort mål, der er nået, er evalueringen af den nukleare sikkerhed på de ukrainske kernekraftværker i et fælles projekt med Den Internationale Atomenergiorganisation IAEA. Evalueringen gav værdifulde oplysninger om kernekraftværkernes status og situationen både med hensyn til forvaltning af affaldet og med hensyn til den Ukrainske regulerende myndighed, og det fremkom, at der er sket betydelige forbedringer i sikkerheden på det nukleare område de seneste år.

I **Rusland** fortsatte de projekter, der blev indledt under TACIS, under INSC, men det har ikke været muligt at igangsætte nye projekter, da der ikke er enighed om de passende rammer for samarbejdet. Det drøftes, om samarbejdet kan genoptages inden for snævrere rammer.

I **Armenien** er der blevet iværksat vigtige projekter omkring Medzamor-kernekræftværket for at tage hånd om de hastende sikkerhedsspørgsmål, mens værket er i drift, men Kommissionen er fortsat af den opfattelse, at det ikke er muligt at opgradere værket til moderne sikkerhedsstandarder for kernekraftværker, og at det derfor bør lukkes, så snart det er praktisk muligt. Projekterne omhandlede uddannelse af personalet, bistand til de regulerende myndigheder og udarbejdelse af en omfattende strategi for forvaltning af affaldet med henblik på nedlukning af værket.

I **Belarus** og i **Georgien** fortsatte samarbejdet med relativt små projekter. Med hensyn til Belarus drøftede man dog at styrke samarbejdet med de regulerende myndigheder for at forbedre deres kapaciteter med henblik på at foregribe opførelsen af et nyt kernekraftværk i landet.

Programmet blev udvidet til nye lande i tre regioner som følger:

Lande omfattet af den **europæiske naboskabspolitik**: Der blev iværksat projekter i **Egypten, Jordan og Marokko** hovedsagelig med bistand til de regulerende myndigheder.

Sydøstasien: Der blev iværksat projekter på **Filippinerne** og i **Vietnam**.

Latinamerika: Der blev iværksat projekter med de regulerende myndigheder og operatøren i **Brasilien**. Der er blevet etableret kontakter med **Mexico** og **Argentina**.

En anden vigtig del af programmet har været det udvidede samarbejde med **IAEA** for at støtte tematiske tekniske aktiviteter på landeniveau eller på regionalt niveau. Disse omfattede blandt andet udvikling af sikkerhedskulturen, kapacitetsopbygning af de regulerende myndigheder, affaldsforvaltning, sikkerhed i forskningsreaktorerne og jordskælvssikring. Denne del af programmet vil i de kommende år stadig være meget vigtig.

Der blev ydet betydelig finansiel støtte til **Tjernobyl-reaktorfonden** og **den nukleare sikkerhedskonto**, der forvaltes af EBRD på vegne af donorlandene. Der er blevet oprettet en kontaktgruppe mellem G8-landenes gruppe for nuklear sikkerhed og EBRD med henblik på at følge Tjernobylprojekterne tæt. Formandskabet for gruppen varetages af Kommissionen.

1. INDLEDNING

I 1991 lancerede Kommissionen TACIS-programmets² del om nuklear sikkerhed for at tage vare på de sikkerhedsspørgsmål, der var blevet rejst som følge af Tjernobylulykken. Mellem 1991 og 2006 blev der afsat mere end 1,3 mia. EUR til projekter i forbindelse med sikkerheden på det nukleare område. De detaljerede resultater af TACIS-programmerne vedrørende sikkerheden på det nukleare område er beskrevet i en særlig rapport fra 2009³.

EU's aktiviteter vedrørende samarbejdet og bistand i forbindelse med sikkerheden på det nukleare område fortsatte efter 2007 under instrumentet for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område INSC⁴. INSC har indført en række ændringer i forhold til TACIS-programmet om nuklear sikkerhed, som det er værd at fremhæve.

Geografisk er dækningen ikke længere begrænset til landene i det tidligere Sovjetunionen. Den dækker tredjelands⁵ verden over. Således kan de erfaringer, som Kommissionen har gjort i forbindelse med landene i det tidligere Sovjetunionen, anvendes til at imødekomme behovene i vækstlandene og i de lande, der allerede råder over kernekraftværker, og hvor en forbedret sikkerhed er nødvendig, navnlig i lande med hurtigt voksende atomprogrammer. I 2008 bekendtgjorde Kommissionen sin brede strategi i en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet⁶.

På baggrund af det potentielle behov for samarbejde om nuklear sikkerhed på verdensplan foreslog Rådet en række kriterier, der skal overholdes, når projekter med nye lande tages op til overvejelse⁷. Kommissionen tog disse kriterier i betragtning i revideringen af INSC-strategien for 2010-2013⁸, der også omfatter geografiske prioriteringer.

For det andet mens TACIS-programmet fokuserede på bistand i forbindelse med nuklear sikkerhed og herunder i mange tilfælde leverede udstyr ("hård bistand"), er

---

² TACIS (Programmet for faglig bistand til samfundet af uafhængige stater) er Europa-Kommissionens program om bistand til 12 lande i Østeuropa og Centralasien (Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Kasakhstan, Kirgisistan, Moldova, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine og Usbekistan) og Mongoliet i deres overgang til en demokratisk markedsorienteret økonomi.

³ "The TACIS Nuclear Safety Review Report", maj 2010, af Italtrend. Europa-Kommissionen, EuropeAid, Samarbejdskontoret (AIDCO A4) kontrakt nr.°172067. (TASIC-rapporten om nuklear sikkerhed, Kommissionen forelagde rapporten for INSC-udvalget).

⁴ Rådets forordning (Euratom) nr. 300/2007 af 19.2.2007 om oprettelse af et instrument for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område (EUT L 81 af 22.3.2007, s. 1).

⁵ Tredjelands er lande uden for EU med undtagelse af de lande, der er omfattet af førtiltrædelsesinstrumentet, og principielt set industrialiserede lande/højindkomstlande (jf. fodnote 6).

⁶ Meddelelse "Den internationale udfordring fra nuklear sikkerhed og sikring", (KOM(2008) 312 endelig af 22.maj 2008).

⁷ Rådets konklusioner om bistand til et tredjeland inden for nuklear sikkerhed og sikring af 9. december 2008.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/trans/104601.pdf

⁸ Revised Strategy for Community Cooperation Programmes in the field of Nuclear Safety for the period 2010-2013 (C(2009)9822) (Revideret strategi for EU's samarbejdsprogrammer på området for nuklear sikkerhed).

formålet med INSC at styrke samarbejdet med henblik på at forbedre den nukleare sikkerhed uden at levere udstyr (blød bistand), selv om levering af udstyr undtagelsesvis kan komme i betragtning. Partnerne opfordres også til at spille en større rolle i udformningen, forvaltningen og gennemførelsen af disse projekter.

Kommissionen vil fortsat fremme samfinansieringsordningerne med partnerorganisationer og almindeligvis bidrage med naturalier (personale), leverancer eller bygge- og anlægsarbejder (yderligere undersøgelser, anlægsarbejder) på baggrund af finansieringsplaner, der er aftalt på forhånd.

For det tredje har det forhold, at INSC dækker et større geografisk område, end TACIS gjorde, øget behovet for internationalt samarbejde og koordinering af aktionerne med andre donorer og interesserede parter som Den Internationale Atomenergiorganisation (IAEA).

Denne rapport giver oplysninger om gennemførelsen af INSC's årlige handlingsprogrammer for årene 2007, 2008 og 2009, herunder programmer, der er blevet godkendt i slutningen af 2009 og status for gennemførelsen af disse indtil midten af 2010.

De indledende problemer i overgangen fra TACIS til INSC, der hovedsagelig skyldtes forsinkelserne med at få partnerlandene til at underskrive finansieringsaftalerne i det nye format, er i mellemtiden blevet overvundet, undtagen hvad angår Rusland.

2. GENNEMFØRELSE AF DE ÅRLIGE HANDLINGSPROGRAMMER

INSC-forordningen blev vedtaget den 19. februar 2007. 2007-2013-strategien og det første indikativprogram, der dækker perioden 2007-2009⁹, blev vedtaget af Kommissionen den 8. august 2007. Indikativprogrammet, der dækker perioden 2010-2011¹⁰ og den reviderede strategi for 2010-2013¹¹ blev vedtaget i december 2009. På grund af tidsplanerne for vedtagelse af handlingsprogrammerne (på årsbasis) og den lange tid, godkendelsesprocedurerne tager for myndighederne i partnerlandene, er den reelle gennemførelse af de fleste projekter under INSC først startet i 2009.

2.1. Det årlige handlingsprogram for 2007 (AAP2007)

Tildelinger

AAP 2007 blev præsenteret i to dele:

- Del I – 18 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2007/441 af 28. september 2007.

---

⁹ Kommissionens afgørelse C/2007/3758 af 1.8.2007.

¹⁰ Indicative Programme for Community Cooperation Programmes in the field of Nuclear Safety for the period 2010-2011 (C(2009)9820) (Indikativprogram for EU's samarbejdsprogrammer på området for nuklear sikkerhed 2010-2011).

¹¹ Revised Strategy for Community Cooperation Programmes in the field of Nuclear Safety for the period 2010-2013 (C(2009)9822) (Revideret strategi for EU's samarbejdsprogrammer på det nukleare område for perioden 2010-2013).

- Del II – 58,772 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2007/6422 af 19. december 2007.

Gennemførelse – vigtigste begivenheder indtil midten af 2010

Den anden rate af de tre beløb, som Kommissionen forpligtede sig til at betale til Tjernobyl-reaktorfonden, blev udbetalt (10 mio. EUR) til Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), der forvalter fonden.

Der blev indgået kontrakter med henblik på at forbedre den nukleare sikkerhed i Armenien for 90 % af det planlagte beløb (6,9 mio. EUR af 7,2 mio. EUR).

Der blev underskrevet kontrakter om udvidelsen af lokal bistand på fire kernekraftværker i Rusland og Ukraine (6 mio. EUR AAP2007-del I). Disse dækker fuldførelsen af de store projekter om nuklear sikkerhed, der blev startet under TACIS.

Det fælles EF-IAEA-Ukraine-projekt om evalueringen af den nukleare sikkerhed på de ukrainske kernekraftværker blev iværksat i slutningen af 2007. Projektet til 3,5 mio. EUR var samfinansieret af IAEA (0,6 mio. EUR) og EU (2,9 mio. EUR). Den endelige rapport blev gjort tilgængelig i første halvdel af 2010.

Den første kontrakt om projektet til fuldendelse af et nationalt center for vedligeholdelse og ledelsesuddannelse for NNEGG Energoatom-personalet i Ukraine blev undertegnet i august 2009 (5,7 mio. EUR). I 2010 startede et projekt for langfristet sikkerhedsstyring i Ukrainske kernekraftværker (2,5 mio. EUR).

1,5 mio. EUR er blevet afsat til afhjælpning af konsekvenserne af Tjernobylulykken i Ukraine og Belarus.

Da Den Russiske Føderation ikke har underskrevet finansieringsaftalen for projekterne under AAP2007-del II før fristen (slutningen af 2008), er midlerne blevet frigjort (28,272 mio. EUR). Disse midler kunne ikke bruges på andre projekter vedrørende nuklear sikkerhed inden for INSC.

2.2. Det årlige handlingsprogram for 2008 (AAP2008)

Tildelinger

AAP 2008 var også præsenteret i to dele:

- Del I – 23 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2008/3348 af 7. juli 2008.

- Del II – 48,255 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2008/7366 af 28. november 2008.

Gennemførelse – vigtigste begivenheder indtil midten af 2010

Finansieringsaftalerne i forbindelse med AAP 2008 del II, der blev underskrevet af partnerlandene mellem juli 2009 og december 2009, muliggjorde gennemførelsen af de projekter, der skulle starte i 2010. Da Den Russiske Føderation ligesom i 2007 ikke var klar til at undertegne finansieringsaftalen, besluttede Kommissionen at

omfordele de midler, der efter planen var afsat til Rusland (17,2 mio. EUR) til andre aktiviteter. Omfordelingen af midlerne blev foretaget inden udgangen af 2009, hvor den proceduremæssige tidsplan ville have været udløbet. Midlerne blev anvendt til projekter i Armenien og Ukraine og til et yderligere bidrag til Tjernobyl-reaktorfonden (10,7 mio. EUR) for at foregribe den næste betaling.

Kommissionens næste betaling på 15 mio. EUR til Tjernobyl-reaktorfonden blev overført til EBRD.

Der blev tildelt kontrakter til fortsættelsen af bistand til statslige organer og lokale interesserede parter, der er involveret i gennemførelsen af nuklear sikkerhed i Ukraine (det fælles støttekontor i Kiev, 3,0 mio. EUR) og Rusland (fælles forvaltningsenhed i Moskva, 1,5 mio. EUR).

2.3. Det årlige handlingsprogram for 2009 (AAP2009)

Tildelinger

AAP 2009 var også præsenteret i to dele:

- Del I – 30,2 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2009/6607 af 16. september 2009.

- Del I – 43,5 mio. EUR – Kommissionens afgørelse PE/2009/9119 af 16. december 2009.

Gennemførelse – vigtigste begivenheder indtil midten af 2010

Der blev betalt 9,7 mio. EUR til Tjernobyl-reaktorfonden, hvilket er den sidste rateudbetaling i Kommissionens tredje forpligtelse til fonden. Der blev foretaget en yderligere udbetaling til kontoen for nuklear sikkerhed (15 mio. EUR), hvilket svarer til Kommissionens forpligtelse fra 2008. Disse betalinger til EBRD vedrørende Tjernobyl var planlagt under AAP 2009 del I.

Der blev aftalt to projekter om støtte til de russiske operatører af kernekraftværkerne i Smolensk og Beloyarsk¹².

Anvendelsen af de finansielle midler, der var afsat i den globale allokering, startede med revisioner og undersøgelsesmissioner i Vietnam.

Finansieringsaftalerne, der har tilknytning til AP 2009 del II, blev overført til partnerlandene tidligt i 2010. De skal underskrives inden slutningen af 2010, så gennemførelsen af projekterne kan påbegyndes i 2011.

2.4. Det årlige handlingsprogram for 2010 (AAP2010)

AAP 2010 var også præsenteret i to dele:

- Del I – 7,7 mio. EUR – Kommissionens afgørelse C/2010/3664 af 29. juni 2010.

---

¹² Kontrakterne blev indgået i henhold til N+1-reglen (kontrakten skal indgås året efter godkendelsen af handlingsprogrammet) uden en finansieringsaftale.

- Del II – 61,627 mio. EUR – Kommissionens afgørelse PE/2010/8016 af 29. november 2010.

Fremskridtene i det årlige handlingsprogram for 2010 er ikke en del af denne rapport.

2.5. Anvendelse af INSC-programmidlerne 2007-2009

Situationen vedrørende anvendelsen af INSC-midlerne, der blev tildelt under AAP for 2007, 2008 og 2009, er opsummeret i nedenstående tabel.

Anvendelse af INSC-programmidlerne
(mio. EUR - situationen midten af 2010)

AAP ÅR	Forpligtede midler	Kontraherede midler	Udbetalte midler
2007	76,772*	34,224	21,786
2008	71,255	36,461	31,265
2009	73,700	30,200	26,900

Note *: herunder 28,272 mio. EUR til Rusland, som senere blev frigivet.

KONKLUSIONER

EU's resultatorienterede overvågningsprogram for de europæiske naboskabs- og partnerskabslande¹³ resulterede i følgende konklusioner om INSC-projekterne om nuklear sikkerhed:

- (1) Projekterne bliver fortsat udarbejdet i overensstemmelse med de strategiske papirer for INSC (instrumentet for samarbejde om nuklear sikkerhed). Relevansen vurderes som højst hensigtsmæssig og forenelig med IAEA's fundamentale sikkerhedsprincipper fra 2007.
- (2) Styrkelsen af en sikkerhedskultur gennem INSC indarbejder på en hensigtsmæssig måde de erfaringer, der er gjort fra TACIS's program om nuklear sikkerhed, samtidig med at der tages hånd om de nye behov inden for et mandat, der ikke længere er begrænset til at vedrøre regionen af det tidligere Sovjetunionen.
- (3) Overgangen til INSC har ikke forårsaget afbrydelser i samarbejdet med Armenien og Ukraine, mens man først nu er ved at oprette et grundlag for gennemførelsen af INSC-projekter i Den Russiske Føderation.
- (4) Det nye initiativ til at styrke det reguleringsmæssige tilsyn gennem INSC-projekter er hensigtsmæssigt.
- (5) Partnerne i mållandene værdsætter INSC-projekter, der fokuserer på udveksling af knowhow og praksisser.

Projekterne i de andre regioner, der indtil videre er dækket af INSC (Latinamerika og Sydøstasien) er ikke tilstrækkeligt avancerede til, at der kan drages meningsfulde konklusioner vedrørende gennemførelsen heraf.

---

¹³ Monitoring System of the Implementation of Projects and Programmes of External Co-operation financed by the EU (Systemet til overvågning af gennemførelsen af projekter og programmer i forbindelse med bistand til tredjelande, der er finansieret af EU) - Result-Oriented Monitoring (ROM) for the countries of the European Neighbourhood and Partnership Instrument. (Resultatorienteret overvågning af landene i det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument) - Overview on INSC projects monitored until mid-2010, Report by the INTEGRATION led Consortium (INTEGRATION - ICCS-NTUA (EPU) –ECORYS), November 2010 (Oversigt over overvågede INSC-projekter indtil midten af 2010, rapport fra det INTEGRATION-ledede konsortium.)